

„Edinost“

Izaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 6. uri zvečer.

Naročnina znaša:

Za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nvč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nvč.).

Telefon št. 970.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah in petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom Posilana. Osmrtnice in javne zahvale domači oglašiti se računajo po pogodbi

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu

In zopet: naše stališče.

Klerikalni in liberalni gospodi v Ljubljani ne ugaja, da se mi tukaj ob sinji Adriji ne poganjamo še za tiste duhteče cvetke, ki so jih na ukaz zelo zelo visoko stoječih krogov nekatere poslušne kreature presadile z nemškega gnojišča na kranjska tla in ki so znane pod imenom »liberalizma« in »klerikalizma«. Ta gospoda obžaluje zelo, da se tukaj narodna duhovščina in posvetnjaki bore v najlepši slogi, rama ob rami, proti zakletim sovražnikom naše narodnosti, in zavida nam, da se ne koljemo že mej sabo na škodo naroda in na veselje naših nasprotnikov.

Radi bi nahujskali tudi nas na razpor in zato vsako toliko izživljajo na najpodlejši način, naj se vržemo eni ali drugi stranki v naročje.

Pred kratkim se je »Slovenski narod« v imenu »mnogih« Tržačanov zaletaval v nas, a sedaj nas zopet v imenu »mnogih in mnogih Tržačanov« »Slovenec« dreza v svoji številki od 18. septembra t. l. radi katoliškega shoda ljubljanskega ter nas pozivlje, naj pridemo z barvo na dan.

Mi smo svoje stališče precizirali že po »Narodovem« napadu in sicer proti obema strankama, tako, da jim je kar sapo vzelo ter so grenko zdravilo pogoltnili z največjim samozatajevanjem.

Liberalni »tržaški Slovenec« od takrat trdovratno molči, klerikalni parade - Tržačan pa želi še enkrat izvesti naše mnenje.

Mi smo mu radi na uslugo; no, naj le samega sebe tolče po zobeh, če mu odgovor ne bi ugajal.

Sicer pa naj si oni »jeden v imenu mnogih in mnogih Tržačanov« ne domišljava Bog zna kaj. Njemu samemu gotovo ne bi odgovarjali, ker le predobro znamo, da je on toliko Tržačan kolikor kranjski Janez - nemški Mihel. G. »trž. Slovenec« bi tudi prišel v veliko zadrego, če bi ga vprašali, kje so tisti »mnogi in mnogi« Tržačani, ki so mu dali pooblastilo, da sme tako samooblastno pisati v njihovem imenu. Ako vendar odgovarjamo, ima to svoj razlog v dejstvu, da smatramo »Slovenčev« uredništvo neodgovorno za taka, v njegovem imenu objavljena izzivanja.

Odgovor pa nam je to pot zelo lahek.

»Slovenec« in njegova stranka zahtevata vedno in povsod, naj se Slovenci držé v vsakem slučaju, ne samo v cerkvenih stvarih, ampak zlasti tudi v političnih borbah navodil svojih dušnih pastirjev in v prvi vrsti naj bodo tudi v političnih vprašanjih poslušni svojim škofom.

»Edinost« je vedno, tudi proti »liberalcem«, odločno branila pravico duhovnikov do udeleževanja na političnih borbah, a je ob enem pokazovala na nevarnost, ki bi nastala, ako bi se nas hotelo siliti, da sledimo na pr. političnem idealom katkega — Flappa!!

V vprašanju katoliškega shoda ljubljanskega pa so se tržaški Slovenci ravnali natančno po omenjenih »Slovenčevih načelih, to je: storili so to, kar so storili njihovi — duhovniki in zlasti njihov škof!!

Nahajamo se torej v prav dobri družbi. Naj bodi resnica gospodi okolo »Slovenca« mila ali ne, — ko se že hoče, naj pridemo z barvo na dan, bodi jim tukaj povedano jasno in glasno, da se katol. shoda ljubljanskega niso udeležili niti naš milostljivi škof, niti ordinarijat kopersko-tržaški in ofcijelno sploh ne naša duhovščina!!

Vabil ni manjkalo. Ako želi »tržaški Slovenec« izvesti, kaj se je na ista odgovorilo, naj se obrne do prirediteljev katoliškega shoda! Mi smo toliko delikatni, da molčimo.

Ako bi pa gospoda še srbelo, postrežemo jim z jasnejšimi besedami. Upamo pa, da nas ne prisilijo v to.

Gospoda bi morda prišla potem do spoznanja, da je človek lahko dober kristijan in celo duhovnik, da se pa v sodbi o »navdahnjenju« enega dra. Šušteršiča še precej vjemata s županom Hribarjem!

Tu v Trstu ne želé niti duhovniki odrediti se od narodnih posvetnjakov, niti ne mislijo posvetnjaki zapustiti svojih duhovnikov - voditeljev. Skupno in v pravi krščanski ljubezni hočemo vsi delati za blagor našega vernega a narodno zatiranega ljudstva. Gospoda ljubljanska pa naj nas pusté vendar enkrat na miru! Saj je dovolj žalostno, da v svoji obupni borbi, ki jo bojujemo tu ob sinji Adriji, na krvavi straži, za ohranitev svoje narodnosti, da mi, ki branimo srečnejšim bratom meje proti navalom najbesnejših in mogočnih sovražnikov, ne dobivamo skoraj nobene pomoči iz svojega narodnega središča.

Ako nas že nočete podpirati, vsaj ne zbadajte nas vedno in neprestano. Bodite zadovoljni, da Vam navdušeno branimo hišo, v kateri si Vi privoščate — domači prepri!!

Eden v imenu vseh.

Politični pregled.

V TRSTU, dne 21. sept. 1900.

Državnozborna volitve na Kranjskem. Kakor posnemamo iz »Slovenskega Naroda«, je izvrševalni odbor narodne napredne stranke vodstvo državnozbornih volitev poveril posebnemu centralnemu volilnemu odboru, v katerega so bili izvoljeni naslednji gospodje: dr. Karol vitez Bleiweis, dr. Andrej Ferjančič, Ivan Hribar, dr. Kušar, Josip Lavrenčič, Ivan Plantan, Viktor Rohrmann in dr. Ivan Tavčar.

H krizi. Prav je imela te dni »Naša Sloga«: ti nemški konservativci bi zares zaslužili, da bi jih prihodnji volilni boj decimiral. Takega omahovanja, take nestanovitnosti, take nepreračunljivosti, takega skakanja od jednega stališča do drugega — in to toliko v taktičnih, kolikor ob najvažnejših načelnih vprašanjih, kakoršnje je n. pr. jezikovno vprašanje — ne vidiš na nobeni stranki, kakor na tej katoliški nemški ljudski stranki. Tip tega veterinajstva je pa člen in odličnjak te stranke, deželni glavar Gorenje Avstrijski, dr. Ebenhoch. Danes prisega na zastavo jednakopravnosti vseh narodov, jutri se navdušuje za nemški posredovalni jezik, pojutrušnjem celó za uzakonjenje nemškega državnega jezika, dokler se zopet ne spomni pravice drugih narodov; danes vidi le v ohranitvi prejšnjih desničarskih skupin jamstvo za srečen razvoj v Avstriji, jutri vidi zopet le v Nemcih vez države; danes je prepričan, da Čehov ni smeti žrtvovati in da jih treba potolažiti, jutri podpisuje nemški binkoštni program in tako dalje z gracio. Ali kakor je te dni dr. Ebenhoch skakal mej skladovnicami teh svojih raznih prepričanj, to je bilo že preveč tudi za najbolj utrjene želodec, ki morejo kaj prenašati.

Tako daleč se še ni upal nobenkrat postrmini, ko visi tja proti levici, kakor sedaj: sedaj kar odkazuje katoliški ljudski stranki mesto v — nemški gemeinbürgschaft. Nemci se vidi stremelje za obranitev te nemške vzajemnosti navseslejši pojav sedanjih dnij. To je menda dovolj drzen skok z odličnega in vodilnega mesta v prejšnji večini v tabor prejšnjih nasprotnikov. Človek bi menil, da je mož s krepko roko in energično potrgal vse vezi med sabo in prejšnjimi zavezniki,

zlasti pa Čehi, proti katerim je v prvi vrsti naperjeno to najnoveje Ebenhochovo — prepričanje. Kdor bi tako mislil, ta ne pozna akrobatskih spretnosti dra. Ebenhocha. A še se svet ni prav zavel od osuplosti na tem zadnjem skoku Ebenhocha v naročje levice, že se je isti dr. Ebenhoch zopet spomnil prejšnje desnice in izrekal željo po zavezništvu — s Čehi: češ, ti naj bi odjenjali nekoliko, da bo možno ohraniti desnico! Taki skoki morajo človeku kar sapo zapirati. Praška »Politik« privoščá Ebenhocha nemški gemeinbürgschaft brez vsake zavisti. Zaveznik, ki ubegava vsikdar tedaj, ko bi bilo najpotrebneje, da bi trdo stal, tak zaveznik ima malo vrednosti za onega, od katerega se zahteva brezpopojno zvestobo.

Nemška ljudska stranka je tudi že izdala svoj volilni program, ki zveni nam Slovanom kakor neizprosen, brutalen bojni klic. Narod nemški da nima zahtevati sedaj ničesar drugega, nego — nemški državni jezik in nemško nadvladje. To nemško zahtevo podpira program z zgodovinsko lažjo, da bi tako brutaliziranje drugih narodov odgovarjalo zgodovinskemu postanku in razvoju naše države, in pa s sodobno lažjo, da bi — ako bi Nemci ne obdržali svojega vodstva — naša polovica zašla v popolno gospodarsko zavisnost od Ogrske!! To je drzno zavijanje in potajevanje dejstev. Dejstvo je namreč, vsled katerega trpi monarhija neizmerno škodo in se zviža v sedanji akutni krizi, dejstvo je, da so Nemci brezvestno izdajali interese te državne polovice in da smo že davno v popolni odvisnosti od Madjarov, in to le z grdim, sebičnim namenom: da bi Nemci z madjarsko pomočjo mogli tlačiti narode politični in narodno.

Gospod dr. Ebenhoch, odličnjak katoliške ljudske stranke, prvak prejšnje večine, avtonomist in federalist ter zaščitnik jednekega prava za vse in propovednik krščanske pravičnosti, daje takim programom svoj blagoslov! Ali drugih gospodov v nemški katoliški ljudski stranki res to prav nič ne ženira?!

K dogodkom v Kitaju. Vrhovni poveljnik združenih čet v Kitaju, nemški maršal Waldersee, je torej srečno dospel na kitajska tla. Da-li bo res njegova naloga rasla v take višine, kakor so mu govorili in vsklikali o njega odhodu iz Nemčije?! Težko. Rusija je že potisnila zapah na vratih do take slave. Ob enem pa je Li-Hung-Čang, ki ima v žepu pooblastilo za pogajanja z vlastmi, že na potu v Peking. Zelo dvomiti je torej, da bi prišlo še do takih krvavih dogodkov, ki bi nemškemu maršalu nudili priliko za nabiranje lovor-vencev, za širjenje slave nemške vojniške spretnosti, kakor si jo slika v domišljiji zgovornost izvestnih znanih nemških — visokih govornikov. Nemški listi trdijo sicer, da čaka Waldersee-ja velevažna naloga, da, oprt ob sablje in kanone, podpira akcijsko diplomatov, v ta namen, da se kitajsko vprašanje reši tako, da užljeno mednarodno pravo dobi zadoščenje in da bodo kaznovani krivci ter da slična zlodejstva postanejo nemogoča za bodočnost.

Priznavamo, da podpiranje take akcije je častna naloga, ali vendar si dovoljujemo menenja, da so si Waldersee, nekdo drugi in nemški šovinizem v svoji skupnosti nekoliko drugače predstavljali ulogo nemške generalisima združenih čet v Kitaju. Delo diplomatov se je začelo, to delo bo podpiral Waldersee; vojaško nalogo pa, na katero so mislili v Nemčiji v prvi vrsti, so že rešili drugi in tako so se uresničile besede nekega nemškega šaljivega lista, ki je variiral znani rek o Cezaru: ni prišel (namreč o pravem času ni prišel), ni videl in — zmagal so drugi.

Tržaške vesti.

Poslušajte le, kako govoré! Da, poslušajte jih le in potem sodite, da-li smo jim delali kako krivico, tistim »vrlim boriteljem za krščansko resnico«, ko smo jim te dni zalučali v obraz hudo in težko očitjanje, da njih, služabnike cerkve — ljubezni, vodi v vsem le laški finatizem in da jim je le do tega, da branijo »laški značaj« Trsta, mesto, da bi nad svojim laškim ljudstvom vršili svojo apostolsko misijo ter širili nauk o enakem pravu vseh, iz katerega jedinega more rasti mejsebojna ljubezen.

Prosimo, čitajte le, kako piše zadnji »Amico«. Slovenskim voditeljem in zlasti političnemu društvu »Edinost« očita, da hoče »Trst posloveniti«, da hoče kršiti »značaj našega dragega Trsta«. In vse to da se godi pod zaščito tistega § 19. državnih temeljnih zakonov. »Shodi, protesti, članki v listih ter manifesti: to so orožje, s katerim upajo nekega dne posloveniti prvo italijansko mesto Avstrije«. . . . No, »Amico« ne more verjeti, »da bi naše ljudstvo imelo nekega dne svoj jezik«. Vendar pa mora obsojati te »panslavistiške demonstracije«. Saj pozna dobro »sanje izvestnih gospodov, ki že vidijo uresničeno veliko jugoslovansko kraljestvo, kateremu se ima priklopiti Trst«. »Hoteli bi raznaroditi Trst in v ta namen oznanjajo križarsko vojno za slovenske šole in kličejo Slovane na stražo za prihodnje ljudsko štetje«. — Na podlagi vsega tega pozivlja »Amico« katoliške Italijane v Trstu, naj posnemajo krščanske socijaliste na Dunaju, ki znajo zavračati »komedije« dunajskih Čehov, to je, naj branijo svoj jezik in svojo narodno posest.

Ali ste ga čuli! Tako morejo pisati le ljudje, ki gazijo resnico in lažejo vedoma in sicer lažejo z jasnim namenom, da hujskajo; tako morejo pisati le nasilniki in krivčniki brez vsake sledi pravnega čuta; tako morejo pisati le podli obrekovalci. Kajti: gorostasna in perfidna laž je, da hočemo mi posloveniti laško ljudsko, nesramno nasilje in krivčnost je, ako hoče kdo koga izključati od dobrot in varstva, ki ga daje zakon; infernalno obrekovanje je, ako koga, ki se poslužuje sredstev, ki jih dovoljuje ustava in zakon, ovaja kakor nekekega puntarja. Ali vam, rojaki, ne vre kri po žilah, ko čujete, kako nas vrli boritelji za krščansko resnico proklinjajo, ker za stotine naših otrok reklamujemo jedno borno šolo, torej nekaj, kar ni le najelementarnejše pravo, ampak tudi najplemeniteje stremenje, in ker učimo naše ljudstvo, naj se varuje pred prevarami, pred nasiljem in pred — krajo duš!

No, v svoji »krščanski« zbesnelosti so ti nasilniki, lažniki, obrekovalci sami sebe loputnili po zobeh. Ako je namreč Trst tako temeljito italijanski, od kje pa se jemlje tisto števílo Slovencev, s katerim hočejo baje posloveniti Trst in ki prihajajo na naše shode?! In če jih je, ali ne gazi božje zakone, kdor jim hoče gaziti pravo, ki jim je zajamčeno tudi po posvetnih zakonih?!

Res zgrazati se mora človek, ko vidi, kako ti ljudje, ki bi morali biti propovedniki in propagatorji Kristove vere, lažejo in obrekujejo zato, da hujskajo, kako so ti ljudje uničevali miru med človekom in človekom, med narodom in narodom.

Na njegovo sklicevanje na krščanske socijaliste dunajske, ki zavračajo češke »komedije«, odgovarjamo, da te češke »komedije« sestoje v tem, da Čehi zahtevajo za-se šolskega pouka in božje besede v materinem jeziku!! In »vrli boritelji za krščansko resnico« zasramujejo taka stremjenja!! Pfui, škandal! Sicer pa je še nekaj značilnega na

tem; izvestnim »krščanskim socialistom« je menda v Trstu in na Dunaju svojstvo, da onega, katerega rabijo in zlorabijo, v plačilo — zasramujejo in proganjajo! Kaj bi bilo z versko stvarjo v Trstu, da ni slovenskih vernikov?! In notoriška resnica je, da Lueger ne bi bil nikdar dosegel tega, kar je dosegel, ako bi ga ne bili podpirali batalijoni čeških obrtnikov na Dunaju!! Sedaj pa dobivamo krščansko-socialne bree mi Slovenci v Trstu in jih dobivajo Čehi na Dunaju.

Mi smo gori citirali. Če morda kdo ne bi verjel, da smo prav citirali, naj vzame v roko list »Amice« od 16. t. m. in naj prečita članek »Vani sforzi«, da se uveri, kako prav imamo, ko izražamo gnus na takih »vrlih boriteljih za krščansko resnico«. »Primorskemu listu« pa, ki je nam za petami, da ustreza takim boriteljem, voščimo od srea, da dobi od naroda slovenskega plačilo, ki bo odgovarjalo takemu početju.

Odvetnik Guido d'Angeli — živ. Te dni se je raznesla po Trstu vest, da je dr. d'Angeli izvršil ali vsaj poskusil samomor. Drugi so govorili, da je zapustil Trst. Vse te vesti pa dementira bivši državni poslanec sam v naznanilu v današnjem »Piccolu«, kjer pravi, da zapuša — žrtva grde obdolžitve, proti kateri mu zakon ne audi sredstev, da bi se z njimi branil, na katero ne more reagirati, — da zapuša potrtega srca to mesto, kateremu je posvetil svoje življenje ter mu služil z ljubeznijo zvestega sina. Zapuša je — živ, ker ima izpolniti dolžnost nasproti sebi, nasproti drugim in tistim, ki so mu ohranili spoštovanje — dolžnost čakati, da mu čas poda možnost in sredstev, da dokaže svojo nedolžnost. To da je danes smoter njegovega življenja...

Kolikor nas veseli, da je odlični člen bivše zbornice poslancev še živ, toliko nas boli, da ne misli več kandidirati, kajti edini smoter življenja mu je čakati, da dokaže svojo nedolžnost. No, mi mu želimo od srea, da se mu to posreči, bojimo se pa, da bo čakal dolgo ter da je za dolgo časa oropal avstrijski parlament izvrstnega zastopnika e. kr. uradnikov in našo okolico najboljšega prijatelja.

Narodnjakom - vernikom rojanskim. Pišejo nam: Te dni sem prišel v svoj rojstni kraj, ljubljani Rojan. Le malo let je, odkar me ni bilo doma — a spremembe so velikanske. Kar pa je sprememb — vse so žalostne, grozne za nas Rojane, ki smo se čutili vsikdar malone vsi — Slovenci.

Čital sem že v listih mnogo o tem, kako zatirajo naš narod, moje rojake... Čital sem, da dična »Zarja« je obsojena na smrt; da se zabavlja in agitira proti konsumnemu društvu; da, celo nedolžne Cecilijanke so bile proganjane... Vse to sem čital.

Letos pa, ko sem zopet doma, zdi se mi, da živim v deveti deželi. — Laška propoved in laški »žegen« nam kvarita vsaki praznik. — Slovenska propoved je le jedna in še ta zgodaj v jutro. Krščanskega nauka ni za nas. Otroci tolčejo tri jezike ter se pretepajo in kolnejo matere in svetnike in — vse. — Sirotice zapuščene ne umejo, kaj delajo. Kako moremo zahtevati, da bo nežno dete umelo in čutilo, kaj ni prav, ko pa je poučujejo liki škorec ali papigo?! — Lahko je, naravno razvitega, nadarjenega otroka privaditi celim stavkom v tujem jeziku, a ni mogoče, da bi otrok mogel svoje prisiljene deklamacije tudi umeti ter čutiti ves efekt, katerega naj bi ustvarjale deklamacije v tuščini. In kje naj ima otrok časa premišljati e. izrazih in pojmov govorne mešanice treh jezikov?!

Pri vsem tem pa sem spoznal, da je res, kakor govorijo rojaki, glavni provzročitelj teh sprememb naš čudnočuden spoštovani in častiti gospod župnik.

On je pozabil sam, da je sin slovenske matere. Pozabil je sam, da je propovednik svete resnice in vere ljubezni. Pozabil je sam, da je (ali vsaj poklican da je v to) voditelj in pastir vsem Rojančanom po stezah pravosti. Pozabil je na to, da ima pasti zbrano čedo po pašnikih, in razgнал je čedo med grmovje, naj jo raztrga zverina.

Zato pa čuti g. župnik potrebo, udrihati po možeh, kateri žele, da se prejšnja jednotnost — jeden hlev in jeden pastir — zopet ponovi. Vsaki človek bi se veselil dela za krščansko vero — naš (poklicani) zastopnik vernikov pa sovraži one, ki bi slovenskim Rojančanom radi ohranili vero! Dokaze, če bo trebalo, prihodnjič. Danes res

ne morem drugače, nego da izrazim svoje začudenje, kako morejo naši narodnjaki ob toliki razburjenosti, kakoršna je v Rojanu že nekaj let, še tako mirno delovati?!

Kličem torej dragim delavcem na tem polju svoj: Živeli! Rojakom pa: Ostanite na pričetnem potu! Le ta vodi do cilja! In naš cilj je — svet!

Pozor! Pozor! Učenci, ki so dovršili 4. razred ljudske šole, pa niso sprejeti ni v rojansko pripravnico, ni v kako tržaško nemško, ni radi pomanjkanja prostorov v slovensko šolo pri sv. Jakobu, in tisti, ki se hočejo nadaljno izobraževati, naj se nemudoma prijavijo v »Tržaškem bralnem in podpornem društvu« Corsia Stadion št. 19. Ako se oglasi zadostno število učencev, se ustanovi slovenska pripravnica za trgovsko nadaljevalno šolo.

Ne tako! Prejeli smo in objavljamo: Spoštovani gospod urednik!

Vi, gospod urednik, menda prav pridno čitate »Slov. Narod«, pa vendar se mi zdi, da niste zapazili, kar je pisal ta list pred nekoliko dnevi pod naslovom »Za trgovce«.

Če bi bili Vi to čitali, ali vsaj o tem govoriti čuli, menda bi bili smatrali za svojo dolžnost — kakor urednik glasila, ki zastopa splošne interese Slovencev v Primorju, poseben pa v Trstu —, da svojega ljubljanskega kolego prav kategorično zavrnite in ga poučite, da njegovo stališče je povsem zgrešeno, ako misli kranjskim trgovcem koristiti s tem, da popolnoma neopravičeno in nepotrebno napada neko tržaško tvrdko. Tej tvrdki očita strašen greh, da ista zalaga konsumna društva! S tem da dela škodo trgovcem, zbok česar pozivlja te poslednje, naj se izogibljejo one tvrdke.

Ali res misli »Slov. Narod«, da bi konsumna društva ostala brez blaga, ako bi jim le-ta slov. tvrdka ne hotela prodajati?! Tako naiven gotovo ni, saj more biti dobro znano tudi njemu, da konsumna društva kupujejo tudi pri družih nam nasprotnih trgovcih! Zakaj pa ne imenuje teh poslednjih?! Zakaj napada le slovensko tvrdko?! »Narodov« namen je torej skrajno nerodoljubljen. Če bomo postopali na takov način, če bomo le svojemu gledali na prste, a tuje puščali slobodno roko, potem bo zastoj ves trud poštenjakov, da bi priborili boljšo bodočnost svojemu rodu! Zaničevani bomo vedno, kakor smo bili dosedaj!

»Pojasnilo« v »Edinosti« iz Rojana je neverjetno. Na podlagi katerega zakona zahteva magistrat, da se odstrani slovenski napis? Pa če je že dotični trgovec tudi res moral odstraniti slovensko tablo, ali to je gotovo, da ga ni nihče mogel prisiliti, ča obesi potem italijansko, ki ga je menda vendar nekaj stala in mu vrhu vsega navalila očitjanja od strani Slovencev.

Ako mi Slovenci ne smemo imeti slovenskih napisov, je potem vendar najboljša, da nimamo nikakih! Sicer nas naši ljudje itak poznajo, če — hočejo!

Dovolj je tukaj povoda in želim in pričakujem, da tudi danes vskliknete v cenj. »Edinosti« s krepkim: »Ne tako«!

Tržaški Slovenci.

V pojasnilo in zadoščenje. Z ozirom na notico, objavljeno v »Edinosti« dne 20. septembra 1900 pod naslovom »In zopet ta pošta«, izjavlja podpisani se svojo možko besedo, da, govoré o dotičnem nedostatku, ni niti od daleč mislil na e. kr. poštni urad v Bazovici in njega osobje. Prepričan je marveč, da se oni nedostatek ni zagrešil v Bazovici, marveč kje drugje! Poslovanje poštne urada v Bazovici je redno in ne daje povoda za pritožbe.

Toliko v pojasnilo, da ne bo nikdo trpel po nedolžnem. Heros.

Ni zadostil vojaški obveznosti. Pred 8 leti je takrat 20-letni Gustav Leonardis iz Trsta šel iskat sreče v Am riko. Ker je tam ni našel, se je podal na Turško. Pa tudi tam mu ni bila sreča mila. Zatekel se je na naš konzulat v Carigradu, da ga pošlje domov. Na konzulatu se je pokazalo, da mladi mož še ni bil vojak. Poslali so ga torej z Lloydovim parnikom v Trst, kjer so ga dali začasno v ulico Tigor.

56 ur brez hrane. Včeraj se je na tuk. policijskem ravnateljstvu prijavil bled mož v raztrgani obleki. Na vprašanje uradnikovo, kaj želi, je odgovoril, da je prišel peš iz Vidma na Italijanskem iskati dela ter da že 56 ur ni imel grizljeja v ustih. Prosil je, naj ga zaprejo ter mu dajo kaj jesti. Ta želja se mu je spolnila. V ulici Tigor bo čakal, da ga pošljejo zopet v blaženo Italijo. Ime mu je Marko F. Star je 22 let.

Gradnja tovarne za vaselin v Barkovljah. Tvrdka Jean Zubell & C. na Dunaju je prosila, da se jej dovoli sezidati v Barkovljah, nasproti pokopališču, na tab. št. 657, 659 in 660, tovarno za izdelovanje vaselina, vaselinskega olja in svizdelkov. Prigovore je uložiti pismeno do 8. oktobra t. l. na tuk. magistratu, ali pa napovedati dne 9. oktobra ob 11. uri dopoldne o komisijniranju na lieu mesta.

Pes je ugriznil 31-letno Ivano Oštir iz ulice Pietà št. 15, ko se je nahajala sinoči v bližini svojega stanovanja. Na zdravniški postaji so ji podelili potrebno pomoč.

Proti IV. božji zapovedi. Včeraj jutro so aretirali na miramarski cesti 22-letnega Rudolfa Misleja iz ulice Media št. 23, ker je hotel pretepati svojega očeta, 51-letnega Matevža Misleja, s katerim živi delj časa v prepisu.

Poskušen samomor. Včeraj jutro je 22-letna šivlja Erzlija G. izpila na stranišču svojega stanovanja neki strup. Zdravnik, katerega so domačini še pravočasno poklicali, ji je izpraznil želodec ter jo rešil smrti. Dekle so spravili v tuk. bolnišnico. Vzrok tega čina nam ni znan.

Rešil se je v morje. Sinoči so aretirali 18-letnega Josipa Simoniča od sv. Jakoba, ker je razgrajal v gostilnici Bissaldi. Mladenicu pa to ni bilo dovolj: zbežal je ter skočil v morje. Tam se je prijel za neki čoln ter se slekel. Piloti so ga potegnili iz mokrega elementa ter ga spravili na suho — v ulico Tigor.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 20.0, ob 2. uri popoldne 27.5 C°. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 768.1 — Danes plima ob 8.30 predp. in ob 8.36 pop.; oseka ob 2.20 predpoludne in ob 2.36 popoldne.

»Tržaški Sokol« priredi, kakor smo že javili, nočoj ob 8. in pol uri otvoritveno veselico v ulici Coroneo št. 15. Ako bi v vsopredu ne bilo drugo, nego krasni Mozartov duet iz opere »Don Juan«, zaslužila bi že ta točka, da je pojde, kdor le more, poslušat. Razven tega pa poje tudi vrlo »Slov. pev. društvo«, slišali bomo več zanimivih kupletov, nagovor staroste in — povzedejo. Zlasti zanimiva pa bo telovadba na drogu.

Še enkrat opozarjamo na veselico pevskega društva »Kolo«, ki bo jutri v nedeljo dne 23. t. m. na vrtu slovenske šole pri sv. Jakobu.

Za letošnje leto ne bomo imeli več prilike, da bi se zabavali na veselicih v večem stilu; zato je naša dolžnost, da se še jutri snidemo ter se tako poslovimo — do prihodnje spomladi! Žalostno ali resnično je to dejstvo. No, tolaži nas pa ta nada, da ne bo vedno tako!

Na svidenje torej jutri na vrtu šole sv. Cirila in Metoda!

Tombola v Trebehah. Pišejo nam: Vsled mnogih nesreč mej živino, je zavarovalnica za govejo živino v Trebehah trpela precej škode, jako občutne za nje blagajno. Da le-tej nekoliko opomore, je zavarovalnični odbor sklenil že meseca avgusta, da dne 23. septembra priredi javno tombolo. Razglašenje tombole je zakasnilo, ker smo se le sedaj dobili dovoljenje. Opozarjamo torej, da bo ta tombola **jutri** v nedeljo dne 23. septembra, v slučaju slabega vremena pa dne 7. oktobra. Prosimo torej vse pritelje naših živinorejcev, našega kmeta-trpina, naj nam priskočijo na pomoč. Obračamo se s to iskreno prošnjo do meščanov, do bratov okoličanov — posebno do teh poslednjih, da se med nami utrdi čut bratstva — in bližnjih sosedov s Krasa. Tombola se prične ob 4. uri popoldne; po tomboli bo svirala godba.

Konsumno društvo na Opčinah bo imelo jutri v nedeljo svoj prvi občni zbor v prostorih gostilne pri cerkvi. Začetek ob 4. uri in pol popoldne. Dnevni red: 1. Volitev odbora. 2. Prečitjanje pravil. 3. Eventuelni predlogi. — Na obilno udeležbo vabi Odbor.

Vesti iz ostale Primorske.

× **Imenovanje.** Pravosodni minister je imenoval avskultanta dr. Rudolfa Perdanerja pristavom na sodišču na Podgradu. Dovoljujemo si uljudno vprašanje, kako je z jezikovno usposobljenostjo tega gospoda?!

× **Porotno sodišče** v Gorici prične svojo redno zasedanje dne 19. no-

vembra t. l. ob 9. uri zjutraj. Predsednikom je imenovan predsednik okrožnega sodišča dvorni svetnik Karol pl. Defacis in namestnikoma deželnega sodišča svetnika Ervin Schmarda in Richard Zörrer.

× **Štipendija.** C. kr. namestništvo tržaško razpisuje natečaj za 2 štipendija iz ustanove vladike Dobrila po 224 kron na leto za gimnazijce in realce slovenske narodnosti iz vladikovine Poreško-puljske. Prošnje je vložiti do 15. oktobra t. l. na škofijskem ordinarijatu v Poreču. Natančnejše podatke podajajo ravnateljstva srednjih šol, na okrajnih glavarstvih in na namestništvu.

× **Prva društvena veselica** v Borštu bo v nedeljo dne 30. septembra. Priredi jo »Bralno-pevsko društvo Slovenec«. Na vsopredu bodo: petje, deklamacija, igra, godba in ples. Bližnja pevska društva, ki bi morda želela nastopiti na tej veselici, naj čim prej naznanijo to društvenemu odboru. Društvo »Slovenec« je najnoveji boritelj v kolu družih narodnih društev. Dolžnost je torej tem poslednjim, da pozdravijo svojega sobojevnika o njega prvem nastopu. Na veselo bratsko svidenje!

Na občinskih volitvah dne 20. t. m. v Važenbergu poleg Velikoveca je v II. razredu zmaga slovensko-narodna stranka. Doslej so bili vsi trije razredi v rokah nemškutarjev.

× **Bohinjska železnica.** Včeraj so pričeli s prvim pripravljalnim delom za predor skozi Bačo. 20 domačih delavcev je pričelo kopati takozvani »Kalbapredor«. Pričetek dela se je naznanjal s slavnostnim streljanjem.

× **Pevsko-bralno društvo »Dom«** na Repentabru priredi v nedeljo dne 14. oktobra t. l. izlet v Kreplje, kjer bo velika skupna veselica prirejena s tanzošnim bralnim sadjarskim in vinogradskim društvom v proslavo 400-letnice združenja Goriske-Gradišanske pod vladjo Habsburžanov.

Razpored bo obsejal: petje, godbo, igro in ples.

Na to slavnostno veselico so vabljeni bližnja pevska društva (pevske zbori) na blagohotno sodelovanje. Ista lahko nastopijo vsako z jedno pesmijo. V slučaju, da bi kako bratsko pevsko društvo sklenilo sodelovati na gori omenjeni veselici, naj blagovoli podpisati nemu odboru naznaniti dotično pesem najdalje do 1. oktobra t. l.

Društvom, katera bodo sodelovala na veselici, se vstopnina primerno zniža.

Vsa navzoča društva bodo skupaj pela znano pesem »Slovenec i Hrvat«.

Združena odbora.

Vesti iz Kranjske.

* **Utopljenca** so te dni našli v Stari vodi, kjer teče skozi občino D. M. Polju. Spoznali so o njem 52-letnega V. Mahkoveca, pristojnega v Trebelevu, ki je zadnji čas služil v Sp. Zadobrovi. Bržčas je v pijanosti ponesrečil.

* **Umrli** je predsinoči č. g. Fr. Zakrajšek župnik v Dragi. Naj v miru počiva!

* **Ruski kružok** v Ljubljani začne po počitnicah v kratkem zopet delovati ter vabi k vstopu vse one, ki se žele učiti ruskega jezika. Letos bo imel kružok že dva kurza: I. za začetnike, II. za one, ki so pričeli lani ter bodo letos nadaljevali. To mlado društvo se je čudovito hitro utrdilo ter dokazuje, kako moč ima ruščina do slovenskih sre in kako tesne so krvne vezi, ki družijo nas Slovane. Bog daj ruskemu kružoku v Ljubljani tudi v bodoče najlepše prospevanje in razcvitanje.

* **Podpora.** Poljedelsko ministerstvo je za vodovod v Zabavi v litijem okraju dovolilo 1900 K podpore; 30% stroškov prevzame dežela.

* **Občni zbor** »Vdovskega učiteljskega društva« in »Narodne šole« se je vršil predvčeraj v II. mestni šoli v Ljubljani. »Vdovsko društvo« ima premoženja 112.309 kron 43 stotink. G. Režek je bil vnovič izvoljen predsednikom društva. — »Narodna šola« ima imetja 5022 K 49 st. Predsednikom društva je bil zopet izvoljen g. A. Razinger.

* **VI. dirke kluba slov. biciklistov »Ljubljana«** se udeležijo več znanih hrvatskih dirkačev; tudi iz Belegrada dojdejo k dirki mnogi dobri dirkači, ki doslej še niso štartali v Ljubljani.

Štajerske vesti.

— Novo gimnazijsko poslopje so dne 18. t. m. otvorili v Ptuj. Seveda se je otvoritvena slavnost vršila v znamenju nemštva. Okolnost, da je ptujski gimnazij le zaslug slovenskega poslanca Hermana in da je dijaštvo na sedanjem gimnaziju — z izgubljenimi se izjemami — izključno slovensko — ta okolnost je pač v obeh Nemcev docela brezpomembna, kakor jim je brezpomembno ali brezpravno sploh vse, kar je slovenskega. Namestnik grof Clary je govoril le nemški — to se menda umeje ob sebi! — Isti dan so v Ptuj otvorili »nemški študentenheim«, katerega je slavna »Südmärka« vzela v svoje okrilje ter je ofi- cijelno slavnosti prisostvoval dr. Neckermann. Tudi gospod grof Clary so čutili potrebo pokazati svojo »nepristranost« s tem, da so zvečer obiskali »Vereinshaus«.

Razne vesti.

Pretrčljiv dogodek, ki spominja na glasovito Valentinovo sceno v Goethejevem »Faustu«, se je pred nekoliko dnevi pripetil v Parizu. V neki tamkajšnji pivarni je sedela vesela družba kakih 30 trgovskih pomočnikov iz uglednih tvrdk, ki so slavili rojstni dan tovariša Pavla B.-a, mladega Württemberžana, došlega v Pariz, da se popolno priuči francosčini. V dotični pivarni so nastavljene samo ženske-natakarice; a o tej priliki je manjkala najlepša in najbrhkejša izmed njih: vesela »Glu«. Družba je govorila o njej, njenih veselih doživljajih in ljubimskih zvezah, kar so se odprla vrata in lepa »Glu« je vstopila. Pozdravila je goste, kakor stare znanca, a ko je ugledala Pavla B., je postala blede ko stena; pa tudi Pavel je prebledel, skočil po koncu ter zavpil: »Ivana, ti ničvrednica! Še predno je kdo mislil na brambo, potegnil je revolver ter ustrelil »Glu« v prsi, ki se je tisti hip zgrudila na tla. »Glu« je bila Pavlova sestra. Oče je ugle- deno ravatelj neke tovarne v Württembergu in Ivana je pred dvema leti z nekim ljubim- cem pobegnila od doma. Mati je kmalo umrla od žalosti in Pavel je našel svojo sestro po- greznjeno v blato in sramoto. Po sili prvega vtisa boleti in jeze jo je teško, a ne smrtno ranil. Njega so aretirali.

Brzjavna poročila.

Šah perzijski na Dunaju.

DUNAJ 22. (K. B.) Med večerajšnjim sijajnim denjem v čast šaha je cesar napil gostu. Godba je zasvirala perzijsko himno. Šah je odgovoril z napitnico cesarju, na kar je godba zasvirala avstrijsko himno.

Posvetovanje ministrov.

DUNAJ 22. (K. B.) Skupne konference ministrov pod predsedništvom grofa Goluchowskega in udeležitvijo avstrijskega in oger- skega ministra-predsednika ter ostalih resort- nih ministrov nadaljujejo danes v poslopju ministerstva za vnanje stvari.

Ogrski minister na Dunaju.

DUNAJ 25. (K. B.) Cesar je vsprejel o poludne ministra-predsednika pl. Szella v po- sebnih avdijenci. — Finančni minister pl. Lukaes je o poludne prispel semkaj.

Pl. Appel na Dunaju.

DUNAJ 21. (K. B.) Šef deželne vlade pl. Appel je danes odpotoval v Sarajevo.

Skupno posvetovanje ministrov.

DUNAJ 21. (K. B.) Popoldne je bila v ministerstvu za vnanje stvari skupna kon- ferencea ministrov; predsedoval je grof Go- luchowski; navzoči so bili ministri Kallay, Körber, Szell, Böhm-Bawerk, Ball, Wittek, Lukaes in Hegedüs.

Vojna v južni Afriki.

LONDON 21. (K. B.) »Standard« misli, da je vlada dobila ponudbe glede pro- daje dohodkov od dovolila za kopanje rude v Transvaalu. Omenjeni list dostavlja, da s prodajo teh licen bo možno pokriti večino vojnih stroškov.

LONDON 21. (K. B.) »Daily Tele- graph« javlja iz Lourenzo Marqueza: Buri so skušali razrušiti most pri Acovi, a ni se jim posrečilo in most jo ostal cel.

LONDON 21. (K. B.) »Bente« javlja iz Wymburga, da je Steijn imenoval sodnika Herzoga namestnikom predsednika v Oranju.

LOURENZO MARQUEZ 21. (K. B.)

Buri stoje sedaj na hribovju proti Komati- poortu; zapovedujeta jim generala Pinar in Gotze. Burov je 3000 mož; isti imajo dva topa in deset mitrelez. Vsaki dan pričaku- jejo Angleže.

PRETORIJA 21. (K. B.) Maršal Ro- berts se je vrnil semkaj. Dan njegovega od- hoda na Angleško še ni znan.

LONDON 22. (K. B.) »Daily Tele- graph« javlja dne 20. t. m. iz Lourenzo Marqueza: Most čez reko Kamati je razru- šen, železniška zveza pretrgana. Angleški konzul skrbi za to, da se most popravi ter spet zaprične promet na nizozemski železnici.

Ustaja na Kitajskem.

PARIZ 21. (K. B.) Francoski konzul v Kantonu je brzojavil včeraj, da so v bližini Kantona nastali nemiri. V pokrajini Šantai je razrušenih več krajev. Misijonarji so utekli. Podkralj je brez vsake moči. Konzuli zahtevajo, naj se dopošljejo čete.

LONDON 21. (K. B.) Glasom brzo- javke v »New-York-Herald« iz Pekinga je bil objavljen cesarski dekret, ki naznanja prihod cesarja in cesarice udove v Tajjangtu. Guverner v Šansiju je zapovedal, da je na- baviti potrebno svoto za zgradbo palače v Sinanfuju, kjer bo nova prestolnica.

WASHINGTON 20. (K. B.) »Reuter« javlja: Glasom danes došle brzjavne vesti generala Chaffee-ja iz Pekinga, je oddelek čet pod poveljstvom amerikanskega generala Wilsona odšel z nalogo, da prežene bokserje iz jugozapadne okolice Pekinga.

BEROLIN 21. (K. B.) »Wolff« javlja: Krizarica »Hertle« z grofom Walderseejem na krovu je prispela danes v Vušung ter od- pluje jutri dalje v Tsingtau.

BEROLIN 21. (K. B.) Wolff javlja včeraj iz Takua: Ruski kozaki so spremili Li-Hung-Čanga od kolodvora v cesarjevo pa- lačo. Prošlo noč so s trdnjav v Peitsangu streljali na ruske pešce; o tem je bilo 25 mož ranjenih. Danes jutro so nemške baterije začele s kratkimi topi streljati na mesto.

TONGKU 21. (K. B.) Li-Hung-Čang je prispel semkaj, ne da bi ga sprejeli s po- sebnimi častmi. Več ruskih in japonskih častnikov ga je obiskalo. Pozneje se je Li- Hung-Čang delj časa posvetoval z admira- lom Aleksejevim na krovu neke ruske vojne ladije. Podkralja je spremljala ruska straža in sedem oseb iz njegovega spremstva; po- slednji niso bili oboroženi. Li-Hung-Čang je s posebnim vlakom nadaljeval svojo pot.

YOKOHAMA 20. (K. B.) General Ja- maguchi brzjavlja dne 16. t. m. iz Pe- kinga: Japonci so včeraj pri Helangfangu napadli oddelek bokserjev, jih razpršili in ubili kakih 20 mož. V nedeljo je princ Tsing odposlal to-le brzjavko, ki bi se jo naj iz- ročilo Li-Hung-Čangu, kedar pride v Tien- tsin: »Prejel sem Vašo brzjavko. Velesile Vas bodo čvale. Pojdite terej iz Tientsina nemudoma v Peking«.

PEKING 21. (K. B.) Reuter javlja: Oddelek Angležev in Amerikancev je danes zapustil Peking v svrhu rekognoseiranja de- žeze od Pekinga proti zapadu, da zago- tovi dovažanje živil. Nemški oddelek odide jutri Angležem v pomoč, oboje čete napadejo Pataču, kjer se baje nahaja mnogo kitajskih vojakov.

LONDON 21. (K. B.) »Times« javljajo iz Hongkonga, da si podkralj v Šantungu prizadeva na vse mogoče načine, da bi v svojem okraju vzdržal mir. Isti list javlja dne 17. t. m. iz Pekinga: Amerikanska četa se je podala v Šunihien. 25 milj od Pekinga proti severovzhodu, da čuva tamošnje kri- stijane. Japonci so zasedli železniško postajo Hung-Toun pri Fengtaiu ter nameravajo, združeni z Amerikanci, popraviti železnico. Kakor je bilo pričakovati, je ruski poslanik odložil svoj odhod za nedoločeno dobo.

DUNAJ 21. (K. B.) C. in kr. povelj- ništvo vzhodno-azijske eskadre brzjavlja: Linijski lieutenant Šusteršič je z etapskim oddelkom iz Tientsina in stražo zastave iz Takua, skupaj 1 častnik, 3 kadeti in 45 mož, ter z Nemci in Rusi dne 20. vzel severno trdnjavo v Peitsangu. Zajedno z nemško za- stavo so nad glavnimi vrati razvili tudi naš prapor. Pozneje so Rusi zaplenili 21 topov in postajo za užiganje rogov. Kadet Pap s ces. ladije »Aspern« je mrtev, podporočnik De- meter in kadet Lukas sta lahko ranjena, 12 mož je težko ranjenih. Ces. ladija »Elisabeth« je odplula v Nagasaki ter se postavila na- šemu poslaniku na razpolago.

WASHINGTON 21. (K. B.) Po dana- šnji seji ministerstva se je slišalo v uradnih krogih, da je vlada glede Kitajskega vpra- šanja dospela do odločitve, katero objavi, kedar bo ista priobčena velevladnim. Znano je, da so sestavljene tri note, ki se bavijo z nemškim in ruskim predlogom ter z zahte- vami kitajske vlade in da je ameriški po-

slanik Conger prejel pooblastilo, da se po- gaja s princem Tsingom.

LONDON 22. (K. B.) »Daily Tele- graph« je izvedel iz najboljšega vira v Wa- shingtonu, da je vlada Združenih držav pri- jazno, a odločno odklonila podpiranje nem- škega predloga, da bi bilo kaznovanje neznanih uradnikov neobhodni pogoj pogajanju. Vlada pa naglašja, da hočejo Združene države istotako kakor Nemčija gledati na to, da se bode kaznovalo zločince. Pravijo, da ni go- tovo, ali sproži ameriška vlada v oči gled nemškega predloga nasproten predlog ali pa samo spremembo istega.

LONDON 22. (K. B.) »Times« javljajo iz Pekinga: Angleške čete so tiko skržene, da je bilo za kaznovalno ekspedicijo, ki je imela bokserje pregnati iz nekega svetišča, na razpolago le 400 mož pešcev in 50 ko- njenikov. Morali so torej odložiti ekspedicijo. Sedaj so se zvezele avtentične vesti o pobi- janju ameriških, angleških in francoskih misijonarjev, žen in otrok v pokrajini Shanti, kar je povzročilo veliko strahu.

Vse misijonarsko delo od Pekinga do Rumene reke je uničeno.

Trgovina in promet.

Uvod v nauk o trgovini.

II. del.

Trgovina z blagom.

Četrto poglavje.

Cene blaga.

(Dalje.)

Kar se tiče dobičkov in zgub na efekt- nih borzah, imajo končne (definitivne) zgube navadno le tisti, ki morajo o neugodnem času prodati svoje efekte, zlasti pa tisti, ki so si bili nakupili efektov (vrednostnih papir- jev) z izposojenim denarjem ali pa špekulirajo z diferencami (razlikami) v kurzi (igrajo na difference); mnogokrat doleti ista usoda ljudi, ki posojujejo svoj denar v take svrhe. Kdor pa razpolaga z velikimi glav- nicami, lahko pretrpi take neugodne dobe; iz tega sledi, da se vsled močnega gibanja na efektih borzah navadno velika premože- nja še pomnože, dočim mala premoženja na- vadno zginevajo v velikih.

Kupne in prodajne cene, kakor nasta- jajo dan za dnevom vsled ponudb in po- vpraševanj, so tržne, dnevne cene ali kurzi. Po istih presojamo premoženja, kajti iste značijo svoto, katero v dobimo v dotični dobi za blago, ne gledé na to, ali se morda po- zneje pokaže, da so bile te cene le slučajno tvorbe.

Vse okolnosti, ki skupaj uplivajo na tvorbo cen, imenujemo konjunkturo (lat. conjunctum = skupaj, združeno). Tr- gove, oziroma prodneenti, govorijo o ugodni ali neugodni konjunkturi, v kolikor je pro- dajanje ali pa tudi kupovanje blaga lahko, ali težavno ter se vrši ob ugodnih ali ne- ugodnih cenah. O tem se dotičniki seveda ozirajo na prometni dobiček.

Spekulacija (opravičena) zapada prevdaranje vseh okolnosti, ki zamorejo pro- vzročiti spremembe v cenah ter uporabljanje konjunktur v svrhu nakupovanja blaga o ko- kor mogoče nizkih — in prodajanja blaga o kolikor mogoče visokih cenah. (Beseda spe- kulacija prihaja od lat. specula = opazo- valnica, lina.)

Krize (od gršk. krisis = odločitev) so razdobja v gospodarskem življenju, v katerih se pojavljajo posledice nepričakovanih ne- ugodnih dogodkov in zagrešenih zmot (preve- like produkcije, krive spekulacije) ter pro- vzročajo reakcijo (nasprotno gibanje). Za tr- govece je vsaka kriza velikega pomena, kajti že nastale in še preteče zgube podirajo zau- panje v plačevitost (solventnost) trgovcev ter se vsled tega odpoveduje mnogo izposojil. Marsikateri trgovec mora potem svoje blago prodati za vsako ceno, da lahko spolni svoje obveznosti. V takih slučajih nima denar več le pomena prometnega sredstva, ampak tudi pomen mnogo zaželenega blaga. Ker potre- bujejo v istem hipu vsi denarja, poskoči njegova vrednost neprimerno, cene blaga pa neprimerno padajo. Ta napetost poneha še le, ko so minili najvažnejši roki za plačila (plačilni dnevi, n. pr. okoli prvega) ter se je na trgih začelo pojavljati omejevanje pro- ducije.

Avstro-ogerska zunanja trgovina.

Meseca avgusta t. l. je znašal uvoz v avstro-ogersko carinsko ozemlje 129.8 mili- jonov kron, t. j. za 3.7 milijonov več nego lani v isti dobi; izvoz je znašal istega me-

seca 162.7 milijonov, t. j. za 9.6 milijonov več nego lani. Naša trgovinska bilanca je bila tega meseca torej aktivna (več izvoza nego uvoza) za 32.9 milijonov proti 27 milijonov lani. — Od januarja do konca avgusta je znašal uvoz 1117 milijonov (+37.3), izvoz pa 1223.9 milijonov (+39); trgovinska bilanca je torej aktivna za 106.9 milijonov (proti 105.2 milijonov lani.)

Nizozemske finance.

Kakor poročajo iz Haaga, izkazuje pro- račun za leto 1901 primanjkljaj v znesku 5 1/4 milijono goldinarjev.

Listnica uredništva.

Narodnemu delavcu: Vaši želji je bilo ustrezno v predvečrajšnji številki, torej že poprej, nego smo prejeli Vaš list. Da nismo takoj dali potrebnih pojasnil glede re- klamacijskega postopanja za volitev v V. ku- riji in smo se omejili na razglasenje tega, kar je razglasilo namestništvo, je bil vzrok v tem, da smo sami bili v nejasnem in smo mo- rali še le iskati informacij.

Dopisniku »Iz dolenskega me- sta«: Vašega »Odrtega pisma« ne moremo priobčiti. Oprostite! Razmere so že take, da bi se to pismo gotovo krivo tolmačilo in bi nam od izvestnih strani, kjer nas imajo, ka- kor znano, posebno radi, ročno prišlo očita- nje, da smo si sami napisali to — reklamo ozir. hvalo! Zagotovljeni pa bodite, da nam bo Vaša sodba le v spod- bujo, da bomo vstrajali v smeri, o kateri smo uverjeni, da je rodoljubna. — Hvala in po- zdrav!

*** **XOX*** **XOX***

Rujav, pristen, navaden

angleški sladkor

dobiva se edino v moji zalogi ter ga prodajam po zelo ugodnih cenah. Pri- poročam se

Anton Godnig.

trgovec, Via Nuova.

Paziti na ponarejanja.

*** **XOX*** **XOX***

POZOR!

POZOR!

Domača obrt.

Velika zaloga raznovrstnega pohištva, Iz odlikovanih tovarni Solkana in Go- rice

Antona Černigoj-a

sa nahaja v Trstu, Via di Piazza vec- chia (Rosario) št 1. na desni strani cerkve sv. Petra.

Cene brez konkurence.

Zaloga in tovarna

pohištva vsake vrste

od

Alessandro Levi Minzi v Trstu

Piazza Rosario 2. (šolsko poslopje).

Bogat izbor v tapetarijah, zrcalih in slikah. Ilustriran cenik gratis in franco vsakemu na zahtevo.

Cene brez konkurence.

Predmeti stavi se na brod ali žele- znico brez da bi se za to kaj zaračunalo.

OBUVALA!

PEPI KRAŠEVEC

pri cerkvi Sv. Petra (Piazza Rosario pod ljudsko šolo)

priporoča svojo

bogato zalogo raznovrstnega obu- vala za gospode, gospe in otroke

Poštarne naročbe se izvrše v tistem dnevu. Odpošiljatev je poštne presta.

Prezema vsako delo na debelo in drobno ter izvršuje iste z največjo natančnostjo in točnostjo po konkurenčnih cenah.

Za mnogobrojne naročbe se priporoča

Josip Stantič

čevlj. mojster

Velika zaloga

solidnega pohištva in tapecarij

od

Viljelma Dalla Torre v Trstu

Trg San Giovanni hšt. 5. (hla Diana).

Absolutno konkurenčne cene.

Moje pohištvo donese sredo.

Oglas jeftimbe.

U sredo dne 3. oktobra tekuće godine biti će u občinskom uredu u Pazinu od 10. sata predpoludne do 12. sata o poludne javna jeftimba za dostati najpovoljnijim nudiocem izpod niže naznačenih odvjernih cena, sliedeća gradjevna poduzeća, i to:

1. gradnju školske kuće u Lindaru za iznos 11.000 kruna;
2. gradnju školske kuće u Kašćerji za iznos 8877 kruna i 50 stot.
3. gradnju župne crkve u Cerovlju, za iznos 8166 kruna.

Nudioci će na početku jeftimbe imati položiti u ruke ravnatelja iste u ime vadija iznos od 5% dotične jeftimbene cene. Taj iznos vratiti će se na svršetku jeftimbe svim osim poduzetnikom, kojim će se zadržati u ime jamčevine do sklopljenja ugovora.

Gradjevni naerti i troškovnici mogu se razgledati kroz uredovne sate u občinskom uredu u Pazinu, gdje se mogu također doznati i uvjeti poduzeća.

Občinski glavac:

Dr. Kurelić.

Imamo še štiri vinske stiskalnice (preše)

letos oddati, po niskih cenah, tudi na obroke. Schivitz & Comp. ul. Zonta št. 5., Trst.

Kvizdova krepčalna tekočina za konje

8 zlatih, 19 srebrnih kolanj, 30 častnih in zahvalnih diplom.

Rabi se že skoro 40 let v dvornih konjišnicah v večjih vojaških in civilnih blevih za krepčanje pred z velikimi in po istih, kadar si konj nogo izpahne, o otrpnjenosti kit itd. Ista ustosoplja konje v izredne napore pri dirkah. — Pristna je le se zraven stoječo varnostno znamko ter je na prodaj v vseh lekarnah in drogerijah Avstro-Ogerske. Glavno zalogo ima

Fran Ivan Kwizda,

a. kr. avstr. ogerski, kralj. rumunski in knjaže bolgarski dvorni zalagatelj.

Okrožno lekarnar, Korneuburg pri Dunaju.

GORIŠKA LJUDSKA POSOJILNICA

registrovano društvo z omejeno zavezo, v Gorici

Gosposka ulica hšt. 7., I. nadstr. v lastni hiši.

Hranilne vloge sprejemajo se od vsakega, če tudi ni član društva in se obrestujejo po 4½%, ne da bi se odbijal rentni davek.

Posojila dajejo se samo članom in sicer na menjice po 6% in na vknjižbe po 5½%.

Uraduje vsaki dan od 9. do 12. ure dopol. in od 2. do 3. ure popol. razven nedelj in praznikov.

Stanje hran. vlog leta 1899. okroglo K. 1.400.000. Poštno-hran. račun št. 837.315.

Sloveči profesorji zdravstva in zdravniki priporočajo

Želodčno tinkturo

lekarnarja Piccoli v Ljubljani

dvornega založnika Nj. Svetosti papeža kot želodce krepčujoče in tek vzbujajoče, dalje kot prebavljeno in telesno odprto pospešujoče sredstvo, posebno onim, ki trpe na navadnem telesnem zaprtju.

Razposilja se proti povzetju v skatlicah po 12 in več steklenic.

Novoporočenci pozor!

Velika zaloga vsakovrstnega pohištva, mebljev, okvirjev, ogledali stolic za jedilne sobe, blazin z različnimi tapetacijam. in pohištvo za elegantne sobe. Sprejemanje vsakovrstnih naročil v svo to stroko spadajočih del. Anton Breščak, Gorica, Gosposke ulice št. 14. Prodaja proti primerni varščini tudi na obroke.

Prodaja se

štacuna z mešanim blagom v jako lepem kraju ob železnici blizu Trsta, pod jako ugodnimi pogoji.

Več pove upravnistvo tega lista via Molino piccolo št. 3, II. nadstrop.

Čestitam in se radujem z Vami na tako dobrem izdelku

piše odlični trgovec, gospod I. Prelog iz Trsta, prvi kranjski tovarni testenin: Žnideršič in Valenčič v II. Bistrici. Original tega lista z dne 21. januarja t. l. vsakemu na ogled.

Carl Greinitz Neffen

Na Corsu šte. 33. podružnica Trst. Piazza della Legna 2.

Železo in razno železno blago na drobno in na debelo.

Priporočajo svojo dobro sortirano zalogo

predmetov za stavbarstvo

traverze, zaklepe, železo za kovače in facon, stare železnične šine, drzaje in ograje, vodnjake, pumpe, železne cevi in take iz vlitiga železa, vse tehnične predmete, popolne naprave kopelji in stranišč peči in štedilna ognjišča

kuhinjsko, namizno in hišno opravo, železne meble in pred ognjem varne blagajne nagrobne križe in obgrobnje ograje, orodja za vsako obrt.

Ljubljanska kreditna banka

naznanja najuljudneje, da je pričela s 1. septembrom svoje delovanje v hiši gosp. Grabelnik-a, Špitalske ulice št. 2.

Ljubljanska kreditna banka se peča z vsemi kupčijami, ki spadajo v bančno stroko, posebno: s nakupom in prodajo vrednostnih papirjev vseh vrst, valut in novcev.

Eskomptovanje menic.

Sprejemanje hranilnih vlog in vlog na tekoči račun s 4% obrestovanjem od dne vloge do dne vzdiga.

Zavarovanje proti izgubi pri kurzu pri izžrebanju srečk.

Borzna naročila.

Posojila na vrednostne papirje z zmernimi obrestmi.

Vnovčevanje kuponov, izžrebanih zastavnih pisem in srečk.

Sprejemanje vrednostnih papirjev v shrambo in oskrbovanje, kakor tudi v revizijo izžrebanih števk i. t. d.

Natančnejša pojasnila se rado voljno dajejo ustmeno ali pismeno.

Ravnateljstvo ljubljanske kreditne banke.

„Viktorija“ moderci

za gospe in gospice

po 50, 70, 90, 110, 130, 150, 170, 190, 210, 230, 250, 270, 290, 310, 330, 350, 370, 390, 410, 430, 450, 470, 490, 510, 530, 550, 570, 590, 610, 630, 650, 670, 690, 710, 730, 750, 770, 790, 810, 830, 850, 870, 890, 910, 930, 950, 970, 990, 1010, 1030, 1050, 1070, 1090, 1110, 1130, 1150, 1170, 1190, 1210, 1230, 1250, 1270, 1290, 1310, 1330, 1350, 1370, 1390, 1410, 1430, 1450, 1470, 1490, 1510, 1530, 1550, 1570, 1590, 1610, 1630, 1650, 1670, 1690, 1710, 1730, 1750, 1770, 1790, 1810, 1830, 1850, 1870, 1890, 1910, 1930, 1950, 1970, 1990, 2010, 2030, 2050, 2070, 2090, 2110, 2130, 2150, 2170, 2190, 2210, 2230, 2250, 2270, 2290, 2310, 2330, 2350, 2370, 2390, 2410, 2430, 2450, 2470, 2490, 2510, 2530, 2550, 2570, 2590, 2610, 2630, 2650, 2670, 2690, 2710, 2730, 2750, 2770, 2790, 2810, 2830, 2850, 2870, 2890, 2910, 2930, 2950, 2970, 2990, 3010, 3030, 3050, 3070, 3090, 3110, 3130, 3150, 3170, 3190, 3210, 3230, 3250, 3270, 3290, 3310, 3330, 3350, 3370, 3390, 3410, 3430, 3450, 3470, 3490, 3510, 3530, 3550, 3570, 3590, 3610, 3630, 3650, 3670, 3690, 3710, 3730, 3750, 3770, 3790, 3810, 3830, 3850, 3870, 3890, 3910, 3930, 3950, 3970, 3990, 4010, 4030, 4050, 4070, 4090, 4110, 4130, 4150, 4170, 4190, 4210, 4230, 4250, 4270, 4290, 4310, 4330, 4350, 4370, 4390, 4410, 4430, 4450, 4470, 4490, 4510, 4530, 4550, 4570, 4590, 4610, 4630, 4650, 4670, 4690, 4710, 4730, 4750, 4770, 4790, 4810, 4830, 4850, 4870, 4890, 4910, 4930, 4950, 4970, 4990, 5010, 5030, 5050, 5070, 5090, 5110, 5130, 5150, 5170, 5190, 5210, 5230, 5250, 5270, 5290, 5310, 5330, 5350, 5370, 5390, 5410, 5430, 5450, 5470, 5490, 5510, 5530, 5550, 5570, 5590, 5610, 5630, 5650, 5670, 5690, 5710, 5730, 5750, 5770, 5790, 5810, 5830, 5850, 5870, 5890, 5910, 5930, 5950, 5970, 5990, 6010, 6030, 6050, 6070, 6090, 6110, 6130, 6150, 6170, 6190, 6210, 6230, 6250, 6270, 6290, 6310, 6330, 6350, 6370, 6390, 6410, 6430, 6450, 6470, 6490, 6510, 6530, 6550, 6570, 6590, 6610, 6630, 6650, 6670, 6690, 6710, 6730, 6750, 6770, 6790, 6810, 6830, 6850, 6870, 6890, 6910, 6930, 6950, 6970, 6990, 7010, 7030, 7050, 7070, 7090, 7110, 7130, 7150, 7170, 7190, 7210, 7230, 7250, 7270, 7290, 7310, 7330, 7350, 7370, 7390, 7410, 7430, 7450, 7470, 7490, 7510, 7530, 7550, 7570, 7590, 7610, 7630, 7650, 7670, 7690, 7710, 7730, 7750, 7770, 7790, 7810, 7830, 7850, 7870, 7890, 7910, 7930, 7950, 7970, 7990, 8010, 8030, 8050, 8070, 8090, 8110, 8130, 8150, 8170, 8190, 8210, 8230, 8250, 8270, 8290, 8310, 8330, 8350, 8370, 8390, 8410, 8430, 8450, 8470, 8490, 8510, 8530, 8550, 8570, 8590, 8610, 8630, 8650, 8670, 8690, 8710, 8730, 8750, 8770, 8790, 8810, 8830, 8850, 8870, 8890, 8910, 8930, 8950, 8970, 8990, 9010, 9030, 9050, 9070, 9090, 9110, 9130, 9150, 9170, 9190, 9210, 9230, 9250, 9270, 9290, 9310, 9330, 9350, 9370, 9390, 9410, 9430, 9450, 9470, 9490, 9510, 9530, 9550, 9570, 9590, 9610, 9630, 9650, 9670, 9690, 9710, 9730, 9750, 9770, 9790, 9810, 9830, 9850, 9870, 9890, 9910, 9930, 9950, 9970, 9990, 10010, 10030, 10050, 10070, 10090, 10110, 10130, 10150, 10170, 10190, 10210, 10230, 10250, 10270, 10290, 10310, 10330, 10350, 10370, 10390, 10410, 10430, 10450, 10470, 10490, 10510, 10530, 10550, 10570, 10590, 10610, 10630, 10650, 10670, 10690, 10710, 10730, 10750, 10770, 10790, 10810, 10830, 10850, 10870, 10890, 10910, 10930, 10950, 10970, 10990, 11010, 11030, 11050, 11070, 11090, 11110, 11130, 11150, 11170, 11190, 11210, 11230, 11250, 11270, 11290, 11310, 11330, 11350, 11370, 11390, 11410, 11430, 11450, 11470, 11490, 11510, 11530, 11550, 11570, 11590, 11610, 11630, 11650, 11670, 11690, 11710, 11730, 11750, 11770, 11790, 11810, 11830, 11850, 11870, 11890, 11910, 11930, 11950, 11970, 11990, 12010, 12030, 12050, 12070, 12090, 12110, 12130, 12150, 12170, 12190, 12210, 12230, 12250, 12270, 12290, 12310, 12330, 12350, 12370, 12390, 12410, 12430, 12450, 12470, 12490, 12510, 12530, 12550, 12570, 12590, 12610, 12630, 12650, 12670, 12690, 12710, 12730, 12750, 12770, 12790, 12810, 12830, 12850, 12870, 12890, 12910, 12930, 12950, 12970, 12990, 13010, 13030, 13050, 13070, 13090, 13110, 13130, 13150, 13170, 13190, 13210, 13230, 13250, 13270, 13290, 13310, 13330, 13350, 13370, 13390, 13410, 13430, 13450, 13470, 13490, 13510, 13530, 13550, 13570, 13590, 13610, 13630, 13650, 13670, 13690, 13710, 13730, 13750, 13770, 13790, 13810, 13830, 13850, 13870, 13890, 13910, 13930, 13950, 13970, 13990, 14010, 14030, 14050, 14070, 14090, 14110, 14130, 14150, 14170, 14190, 14210, 14230, 14250, 14270, 14290, 14310, 14330, 14350, 14370, 14390, 14410, 14430, 14450, 14470, 14490, 14510, 14530, 14550, 14570, 14590, 14610, 14630, 14650, 14670, 14690, 14710, 14730, 14750, 14770, 14790, 14810, 14830, 14850, 14870, 14890, 14910, 14930, 14950, 14970, 14990, 15010, 15030, 15050, 15070, 15090, 15110, 15130, 15150, 15170, 15190, 15210, 15230, 15250, 15270, 15290, 15310, 15330, 15350, 15370, 15390, 15410, 15430, 15450, 15470, 15490, 15510, 15530, 15550, 15570, 15590, 15610, 15630, 15650, 15670, 15690, 15710, 15730, 15750, 15770, 15790, 15810, 15830, 15850, 15870, 15890, 15910, 15930, 15950, 15970, 15990, 16010, 16030, 16050, 16070, 16090, 16110, 16130, 16150, 16170, 16190, 16210, 16230, 16250, 16270, 16290, 16310, 16330, 16350, 16370, 16390, 16410, 16430, 16450, 16470, 16490, 16510, 16530, 16550, 16570, 16590, 16610, 16630, 16650, 16670, 16690, 16710, 16730, 16750, 16770, 16790, 16810, 16830, 16850, 16870, 16890, 16910, 16930, 16950, 16970, 16990, 17010, 17030, 17050, 17070, 17090, 17110, 17130, 17150, 17170, 17190, 17210, 17230, 17250, 17270, 17290, 17310, 17330, 17350, 17370, 17390, 17410, 17430, 17450, 17470, 17490, 17510, 17530, 17550, 17570, 17590, 17610, 17630, 17650, 17670, 17690, 17710, 17730, 17750, 17770, 17790, 17810, 17830, 17850, 17870, 17890, 17910, 17930, 17950, 17970, 17990, 18010, 18030, 18050, 18070, 18090, 18110, 18130, 18150, 18170, 18190, 18210, 18230, 18250, 18270, 18290, 18310, 18330, 18350, 18370, 18390, 18410, 18430, 18450, 18470, 18490, 18510, 18530, 18550, 18570, 18590, 18610, 18630, 18650, 18670, 18690, 18710, 18730, 18750, 18770, 18790, 18810, 18830, 18850, 18870, 18890, 18910, 18930, 18950, 18970, 18990, 19010, 19030, 19050, 19070, 19090, 19110, 19130, 19150, 19170, 19190, 19210, 19230, 19250, 19270, 19290, 19310, 19330, 19350, 19370, 19390, 19410, 19430, 19450, 19470, 19490, 19510, 19530, 19550, 19570, 19590, 19610, 19630, 19650, 19670, 19690, 19710, 19730, 19750, 19770, 19790, 19810, 19830, 19850, 19870, 19890, 19910, 19930, 19950, 19970, 19990, 20010, 20030, 20050, 20070, 20090, 20110, 20130, 20150, 20170, 20190, 20210, 20230, 20250, 20270, 20290, 20310, 20330, 20350, 20370, 20390, 20410, 20430, 20450, 20470, 20490, 20510, 20530, 20550, 20570, 20590, 20610, 20630, 20650, 20670, 20690, 20710, 20730, 20750, 20770, 20790, 20810, 20830, 20850, 20870, 20890, 20910, 20930, 20950, 20970, 20990, 21010, 21030, 21050, 21070, 21090, 21110, 21130, 21150, 21170, 21190, 21210, 21230, 21250, 21270, 21290, 21310, 21330, 21350, 21370, 21390, 21410, 21430, 21450, 21470, 21490, 21510, 21530, 21550, 21570, 21590, 21610, 21630, 21650, 21670, 21690, 21710, 21730, 21750, 21770, 21790, 21810, 21830, 21850, 21870, 21890, 21910, 21930, 21950, 21970, 21990, 22010, 22030, 22050, 22070, 22090, 22110, 22130, 22150, 22170, 22190, 22210, 22230, 22250, 22270, 22290, 22310, 22330, 22350, 22370, 22390, 22410, 22430, 22450, 22470, 22490, 22510, 22530, 22550, 22570, 22590, 22610, 22630, 22650, 22670, 22690, 22710, 22730, 22750, 22770, 22790, 22810, 22830, 22850, 22870, 22890, 22910, 22930, 22950, 22970, 22990, 23010, 23030, 23050, 23070, 23090, 23110, 23130, 23150, 23170, 23190, 23210, 23230, 23250, 23270, 23290, 23310, 23330, 23350, 23370, 23390, 23410, 23430, 23450, 23470, 23490, 23510, 23530, 23550, 23570, 23590, 23610, 23630, 23650, 23670, 23690, 23710, 23730, 23750, 23770, 23790, 23810, 23830, 23850, 23870, 23890, 23910, 23930, 23950, 23970, 23990, 24010, 24030, 24050, 24070, 24090, 24110, 24130, 24150, 24170, 24190, 24210, 24230, 24250, 24270, 24290, 24310, 24330, 24350, 24370, 24390, 24410, 24430, 24450, 24470, 24490, 24510, 24530, 24550, 24570, 24590, 24610, 24630, 24650, 24670, 24690, 24710, 24730, 24750, 24770, 24790, 24810, 24830, 24850, 24870, 24890, 24910, 24930, 24950, 24970, 24990, 25010, 25030, 25050, 25070, 25090, 25110, 25130, 25150, 25170, 25190, 25210, 25230, 25250, 25270, 25290, 25310, 25330, 25350, 25370, 25390, 25410, 25430, 25450, 25470, 25490, 25510, 25530, 25550, 25570, 25590, 25610, 25630, 25650, 25670, 25690, 25710, 25730, 25750, 25770, 25790, 25810, 25830, 25850, 2587